

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2016-3-51 (Devralma)
Karar Sayısı : 16-31/519-233
Karar Tarihi : 23.09.2016

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Adem BİRCAN

B. RAPORTÖRLER : İsmail Yücel ARDIÇ, Hatice ODABAŞ BUBA, Cansu TOPAK,
Çiğdem Gizem OKKAOĞLU

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: - International Paper Company
Temsilcileri: Av. Gönenc GÜRKAYNAK, Av. Hakan
ÖZGÖKÇEN, Av. Görkem YARDIM, Av. Baran BAŞ
Çitlenbik Sokak No:12 Yıldız Mah. Beşiktaş İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** International Paper Company tarafından Weyerhaeuser Company'ye ait kâğıt hamuru iş kolunun, malvarlığı ve hisse devri yoluyla satın alınması işlemine izin verilmesi talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 10.08.2016 tarihinde giren ve eksiklikleri 08.09.2016 tarihinde tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 19.09.2016 tarihli ve 2016-3-51/Ö sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME, GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

G.1. İşleme İlişkin Bilgiler

- (4) Bildirime konu işlem ile International Paper Company (IP) tarafından Weyerhaeuser Company'ye ait kâğıt hamuru iş kolunun (WHKH) malvarlığı ve hisse devri yoluyla satın alınmasına izin verilmesi talep edilmiştir.
- (5) İşleme ilişkin olarak rakip ve alıcı konumundaki teşebbüslerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu çerçevede 01.09.2016 tarihinde Hayat Kimya Sanayi A.Ş. (HAYAT KİMYA), Simpeks Kağıt Ltd. Şti., (.....), Selçuk İplik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (SELÇUK İPLİK), Eruslu Sağlık Ürünleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (ERUSLU) ve Pakten Sağlık Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (PAKTEN), 02.09.2016 tarihinde (.....) ile görüşülmüştür. Ek olarak 31.08.2016 tarihinde (.....) ve Evyap Sabun Yağ Gliserin Sanayi ve Ticaret A.Ş.'den bilgi talep edilmiştir.

G.2. Taraflar

G.2.1. Devralan: IP

- (6) IP; endüstriyel ambalaj ürünleri, tüketici ambalaj ürünleri ile kâğıt ve kâğıt hamuru iş kollarında küresel ölçekte faaliyet göstermektedir. Teşebbüs Türkiye pazarında Olmuksan International Paper Ambalaj Sanayi ve Ticaret A.Ş. (OLMUKSAN) ve OLMUKSAN'ın %100 iştiraki olan Doğal Kâğıt Hammaddeleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. aracılığıyla faaliyet göstermektedir.

G.2.2. Devre Konu: WHKH

- (7) WHKH, Kuzey Amerika'da kurulu beş fabrika ve biri Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD), diğeri Polonya'da yer alan iki dönüşüm tesisini bünyesinde barındırmaktadır. Bu fabrika ve tesislerde kabarık kâğıt hamuru, yumuşak keresteden yapılan kâğıt hamuru ile bebek bezleri, diğeri hijyen ürünleri, mendil ve kâğıt havlu ile tekstil ürünleri dahil tüketiciye yönelik çok farklı ürünlerde kullanılan özelleştirilmiş kâğıt hamurunun üretimi gerçekleştirilmektedir.
- (8) WHKH, Türkiye'de yurt dışında üretilen kâğıt hamuru ürünlerinin satışı alanında faaliyet göstermektedir. Özellikle; çapraz bağlı özelleştirilmiş kâğıt hamuru, ağartılmış yumuşak güney kerestesi kraftı, kimyasal kâğıt hamuru, kabarık kâğıt hamuru ve ağartılmış yumuşak kuzey kerestesi kraftı ürünlerini satmaktadır. WHKH'nin Türkiye'de herhangi bir iştiraki yoktur. Türkiye cirosu, Türkiye pazarındaki müşterilere kâğıt hamuru ürünlerinin doğrudan satışı yoluyla elde edilmektedir. Ancak nadiren de olsa tacirler ve komisyoncular aracılığıyla da satışlar gerçekleştirilmektedir.

G.3. İlgili Pazar

G.3.1. İlgili Ürün Pazarı

- (9) Birleşme ve devralma işlemlerinde ilgili ürün pazarının tespitinde tüketicinin gözünde fiyatları, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından birbirleriyle değiştirilebilir veya ikame edilebilir olarak kabul edilen mal veya hizmetlerden oluşan pazar dikkate alınmaktadır. Dolayısıyla belirli bir ürün ve onunla yüksek ikame edilebilirliği olan diğeri ürünlerden oluşan pazar ilgili ürün pazarının tanımında temel alınmaktadır.
- (10) Tarafların Türkiye'deki faaliyet alanları yalnızca kabarık kâğıt hamuru ve kimyasal kâğıt hamuru pazarlarında örtüşmektedir.
- (11) Kabarık kâğıt hamuru, genellikle cam gibi uzun lifli yumuşak kerestelerin kimyasal bir süreçten geçirilmesi yoluyla yapılan bir tür ağartılmış odun kâğıt hamurudur. Yüksek emiciliği ve düşük maliyeti nedeniyle kabarık kâğıt hamuru bebek/yaşlı bezleri, kadın hijyeni ürünleri gibi kişisel hijyen ürünlerinin temel emici yapısı için hammadde olarak kullanılmaktadır. Kimyasal kâğıt hamuru ise genellikle kâğıt ve mendil ürünlerinin üretiminde kullanılmaktadır. Kabarık kâğıt hamuru ve diğeri kimyasal ağartılmış kereste kâğıt hamurları benzer teknoloji ve süreçler kullanılarak üretilmektedir. Ancak fiyat farklılıkları ve talep açısından ikame olmamaları nedeniyle 'kabarık kâğıt hamuru' ve 'kimyasal kâğıt hamuru' ayrı iki alt pazar olarak tanımlanmıştır.
- (12) Kabarık kâğıt hamuru türlerinin fiyatlarında önemli farklılıklar olmaması, üretim süreç ve teknolojilerinin küçük farklılıklar içermesi, büyük AR-GE yatırımları ve bilgi birikimi gerektirmemesi, üreticilerin talebe göre ürettikleri kabarık kâğıt hamuru tipini kolaylıkla ve önemli bir maliyete katlanmadan değiştirebilmesi göz önünde bulundurularak, kabarık kâğıt hamuru pazarı alt kırılımlara ayrılmayıp tek bir pazar olarak ele alınmıştır. Yine kimyasal kâğıt hamuru pazarının da benzer sebeplerden ötürü alt kırılımlara ayrılmasına gerek görülmemiştir.

G.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (13) İlgili coğrafi pazar, rekabet koşullarının homojen olduğu pazar olarak ifade edilebilir. Bu pazarların belirlenmesinde; teşebbüslerin ürün ve hizmetlerin arz ve talebi konusunda faaliyet gösterdikleri bölgeler baz alınmakla birlikte, rekabet koşullarının ilgili bölge içinde homojen olması ile bu koşulların, komşu bölgelerden kolayca ayrılabilirliği sağlayacak ölçüde, farklı olması aranmaktadır.
- (14) Kâğıt hamuru pazarının ilgili coğrafi pazarın belirlenmesi hususunda dikkate alınabilecek belirli özellikleri bulunmaktadır. Türkiye'de kâğıt hamuru üretiminin

desteklenmemesi ve ülkemizin bitki örtüsü ile ikliminin selüloz üretilebilecek ağaç yetiştiriciliği için elverişli olmayışından ötürü kâğıt hamuru üretimi yapılmamaktadır. Kullanılan tüm kâğıt hamuru ürünleri ABD, Avrupa, Arjantin ve İsveç'ten ithal edilmektedir. Kâğıt hamuru fiyatlarının belirlenmesinde, uluslararası düzeyde faaliyet gösteren bir veri analiz şirketi olan RISI (Resource Information System Inc.) tarafından küresel piyasada arz ve talep koşulları dikkate alınarak hesaplanan indeks etkili olmakta ve piyasadaki oyuncular bu indeksi esas alarak dönemlik fiyatlarını belirlemektedir. Sözleşmeli (kontratlı) alımlarda bu indeksin doğrudan etkisi gözlemlenebilmektedir. Anlık (spot) alımlarda ise yine bu indeksin etkili olduğu, inceleme kapsamında görüşülen teşebbüs yetkililerince ifade edilmiştir. Dolayısıyla kâğıt hamurunun bir emtia niteliğinde olduğu söylenebilecektir. Bu bakımdan, IP'nin devralma işlemi sonrasında, yalnızca satış faaliyetlerinin gerçekleştirildiği Türkiye kâğıt hamuru pazarında fiyatları belirleme gücüne sahip olacağından söz etmek mümkün görünmemektedir.

- (15) Kâğıt hamuru ticaretinin dünya genelinde sürdürülmesinin önünde hukuki ve lojistik bariyerler bulunmamaktadır. Ayrıca gerek bildirim formunda gerekse yapılan görüşmelerde dünya genelinde nakliye masraflarının yüksek olmadığı ifade edilmiştir. Nitekim ERUSLU tarafından taşıma maliyetlerinin düşük olduğu ifade edilirken PAKTEN tarafından ürünlerin limandan işletmeye nakliyesinin toplam maliyetin %(.)'sini oluşturduğu belirtilmiştir. SELÇUK İPLİK ise ürünlerin limandan taşınma maliyetlerini ihmal edilebilir seviyede değerlendirmektedir. HAYAT KİMYA tarafından üreticinin fabrikasından Türkiye'ye olan nakliye masrafları toplam ürün bedelinin %(.)'si olarak ifade edilmiştir.
- (16) Bildirim formunda kâğıt hamuru müşterilerinin büyük bir kısmının Kimberly-Clark, Procter&Gamble, SCA, Unicharm, Johnson & Johnson, Playtex gibi küresel şirketler olduğu, anılan şirketlerin alımlarını planlı bir şekilde gerçekleştirdiği ve kâğıt hamuru piyasasındaki arz-talep mekanizmasının küresel düzeyde önemli aktörleri oldukları ifade edilmiştir.
- (17) Yukarıda sayılan nedenlerden dolayı Türkiye'deki kâğıt hamuru pazarının rekabetçi koşullarının büyük ölçüde dünya pazarındaki gelişmelerden etkilendiği ve Türkiye pazarının dünya pazarına göre şekillendiği söylenebilecektir. Geçmiş tarihli bazı Kurul kararlarında piyasa fiyatlarının Türkiye'deki piyasa aktörlerinin etkisi ile değil aksine uluslararası piyasalarda belirleniyor olması, ithalatın önünde yasal ve fiziki (nakliye ve teslim ücretleri vb.) herhangi bir engelin bulunmaması ve rekabetin küresel düzeyde gerçekleşmesi gibi gerekçelerle kimi durumlarda ilgili coğrafi pazarın dünya pazarı olarak tanımlanabileceği ifade edilmiştir¹. Ancak bu dosya bakımından "Türkiye" ya da "dünya pazarı" olarak kesin bir ilgili coğrafi pazar tespiti yapılmayacak olup değerlendirmede kâğıt hamuru pazarının her iki alt pazarı bakımından dünya pazarındaki dinamiklerin Türkiye pazarında önemli ölçüde etkili olması hususu dikkate alınacaktır.

G.4. Değerlendirme

- (18) Mevcut durumda WHKH, Weyerhaeuser NR Company'nin tek kontrolündedir. İşlem

¹ 27.05.2003 tarih ve 03-35/424-186 sayılı kararda pazar "dünya pazarı" olarak belirlenirken 16.12.2004 tarih ve 04-79/1147-287 sayılı karar ile 21.07.2005 tarih ve 05-48/689-182 sayılı kararda, ilgili işlemler bakımından pazarın, "dünya pazarı" olarak ele alınabileceği, bununla birlikte 4054 sayılı Kanun'un kapsam maddesi dikkate alınarak Türkiye olarak belirlenmesinin uygun görüldüğü ifade edilmiştir.

sonrasında IP'nin, WHKH üzerinde tek kontrol sahibi olması planlanmaktadır. 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in (2010/4 sayılı Tebliğ) 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca "Bir veya daha fazla teşebbüsün tamamının ya da bir kısmının doğrudan veya dolaylı kontrolünün, hisse ya da mal varlığının satın alınması" devralma sayılmaktadır. Bu nedenle IP'nin WHKH'ye ait hisseleri ve malvarlığını satın alması 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde bir devralma işlemidir. Devralan IP ile devre konu WHKH'nin 2015 yılı Türkiye ve dünya ciroları dikkate alındığında işlem bakımından 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde öngörülen eşiklerin aşıldığı, dolayısıyla işlemin izne tabi olduğu değerlendirilmiştir.

- (19) 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde teşebbüslerin bir hâkim durum yaratmaya veya mevcut bir hâkim durumu güçlendirmeye yönelik olarak herhangi bir mal veya hizmet piyasasında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşme veya devralma işlemi gerçekleştirmeleri yasaklanmaktadır. Bildirime konu işlem, kabarıklık ve kimyasal kâğıt hamuru pazarlarında etki doğurmaktadır. Bu nedenle her iki pazarda tarafların satış miktarına göre hesaplanmış işlem öncesi pazar payları ile işlem sonrasında devralan teşebbüsün sahip olacağı pazar payları incelenmiş olup aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.

Tablo 1: Tarafların 2015 Yılı Kabarıklık Kâğıt Hamuru Pazar Payları

	İşlem Öncesi (%)		İşlem Sonrası (%)	
	Türkiye	Dünya	Türkiye	Dünya
IP	(.....)	(.....)	IP	(.....)
WHKH	(.....)	(.....)		

Tablo 2: Tarafların 2015 Yılı Kimyasal Kâğıt Hamuru Pazar Payları

	İşlem Öncesi (%)		İşlem Sonrası (%)	
	Türkiye	Dünya	Türkiye	Dünya
IP	(.....)	(.....)	IP	(.....)
WHKH	(.....)	(.....)		

- (20) Tablo 1 ve 2'de görüldüğü üzere söz konusu devralma işlemi sonrası, Türkiye'de kimyasal kâğıt hamuru pazarında rekabetin azalması ya da kısıtlanması öngörülmemekle birlikte; kabarıklık kâğıt hamuru pazarında IP'nin pazar payı %(.....)'ya ulaşacaktır. Ancak "İlgili Coğrafi Pazar" başlıklı bölümde ifade edildiği üzere Türkiye'deki kâğıt hamuru pazarının rekabetçi koşulları büyük ölçüde dünya pazarındaki gelişmelerden etkilenmektedir. Bu noktada IP'nin dünya pazarında kabarıklık ve kimyasal kâğıt hamuru pazarında sırasıyla %(.....) ve %(.....) pazar payına sahip olacağı görülmektedir. Değerlendirme açısından rakiplerin anılan pazardaki payları da önem arz etmekte olup kapasitelerine göre hesaplanan tahmini dünya pazar paylarına aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 3: Rakiplerin Dünya Kabarıklık Kâğıt Hamuru Pazarında 2015 Yılı Pazar Payları

Rakipler	Pazar Payları (%)
Georgia Pacific	(.....)
Domtar	(.....)
Diğerleri (8 teşebbüs)	(.....)

- (21) Rakiplerin pazar payları incelendiğinde, Georgia Pacific'in %(.....) paya sahip olduğu ve bu anlamda işlem sonrasında dünya pazarında %(.....) paya sahip olacak IP karşısında güçlü bir rakip konumunda olacağı anlaşılmaktadır.

- (22) Bildirime konu işlemin alıcı gücü bakımından da değerlendirilmesi gerekmektedir. Bildirim formundan kâğıt hamuru müşterilerinin büyük bir kısmını Kimberly-Clark, Procter&Gamble, SCA, Unicharm, Johnson & Johnson, Playtex gibi küresel şirketlerin oluşturduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca söz konusu şirketlerin kâğıt hamurunu küresel çapta genelde bir yıllık satın alma anlaşmalarıyla temin ettiği ve spot alımlardaki fiyat değişikliklerinden etkilenmedikleri de belirtilmektedir. Bunun yanında yapılan görüşmelerde, diğer müşterilerin alımlarını aylık olarak yaptığı ve fiyat tekliflerini göz önünde bulundurarak hangi sağlayıcıdan alım yapılacağı hususunu her ay yeniden değerlendirdikleri ve bu anlamda sağlayıcı değiştirmenin önünde herhangi bir engel ya da güçlük bulunmadığı ifade edilmiştir.
- (23) IP'nin Türkiye'deki müşterileriyle yapılan görüşmelerde; Türkiye'de ilgili ağaç yetiştirilmediğinden kullanılan tüm kâğıt hamurunun yurt dışından ithal edildiği ve fiyatların küresel düzeyde hesaplanan bir indeksle belirlendiği, genelde anlık (spot) alımlar yapılan Türkiye kabarık ve kimyasal kâğıt hamuru piyasasında da bahsi geçen endeksin etkisinin azımsanamayacak düzeyde olduğu, dolayısıyla söz konusu devralma işleminin IP'nin fiyatları belirleme gücünü artırmayacağı; aksine işlem sonrası IP'nin operasyonel anlamda yetkinliğinin artmasıyla daha hızlı ve etkin olmasının öngörüldüğü ifade edilmiştir. Ek olarak kâğıt hamuru piyasasına dünya genelinde yeni girişler olduğundan bahsedilmiş ve rekabetçi piyasa yapısının korunacağına düşünülmesi belirtilmiştir.
- (24) Sonuç olarak IP, WHKH'yı devralarak Türkiye'de kabarık kâğıt hamuru pazarında her ne kadar %(.....) seviyesinde pazar payına ulaşacak olsa da, Türkiye'deki rekabetçi konumun dünya pazarındaki dinamiklerden büyük ölçüde etkileniyor olması dolayısıyla tarafın %(.....) dünya pazar payı, dünya pazarında güçlü bir rakibinin bulunması ve alıcı gücüne yönelik değerlendirmeler dikkate alınarak işleme 4054 sayılı Kanun açısından bir hâkim durum yaratılmayacağı ya da mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmeyeceği kanaatine varılmaktadır.

H. SONUÇ

- (25) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.